

ERIC TIGGELER

BETER IN SPELLING

Boom

4e DRUK

Beter in spelling

Eric Tiggeler

Vierde druk

Boom

Met behulp van onderstaande unieke activeringscode kun je een studentaccount aanmaken op www.beterinspelling.nl, voor toegang tot de begintoets, oefentoetsen bij alle hoofdstukken en de eindtoets bij dit boek. Deze code is persoonsgebonden en gekoppeld aan de 4e druk. Na activering van de code is de website twee jaar toegankelijk. De code kan tot zes maanden na het verschijnen van een volgende druk worden geactiveerd.

Omslagontwerp: DRS, Amsterdam

Basisontwerp omslag: Dog & Pony, Amsterdam

Opmaak binnenwerk: Holland Graphics, Amsterdam

© Eric Tiggeler & Boom uitgevers Amsterdam, 2021

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (art. 16 Auteurswet) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl).

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

ISBN 978 90 244 3926 3

ISBN 978 90 244 3927 0 (e-book)

NUR 113

www.beterinspelling.nl

www.boomhogeronderwijs.nl

Hoe gebruik je deze methode?

Beter in spelling helpt je om je kennis van de spellingregels van het Nederlands op te frissen. In zeven hoofdstukken komen alle belangrijke spellingkwesties aan bod: van werkwoordspelling tot meervoudsvorming en van hoofdletters tot interpunctie.

www.beterinspelling.nl

Voordat je aan de slag gaat met het boek, kun je op de bijbehorende website de begintoets maken. Je krijgt nadat je de toets hebt gemaakt direct je score met feedback. De theorie wordt in het boek in beknopte, overzichtelijke blokjes aangeboden en steeds afgewisseld met oefeningen. Als je de stof goed beheerst, vind je op de website per hoofdstuk oefentoetsen met feedback op je antwoorden. Beheers je alle onderdelen, dan ben je klaar om de eindtoets te maken.

Inloggen

Om je te registreren en in te loggen op www.beterinspelling.nl heb je een activeringscode nodig. Je vindt die code op de colofonpagina van dit boek.

Persoonlijke voortgang

Je score op de toetsen wordt bijgehouden, ook als je even stopt met een toets. Je kunt ook vragen overslaan, of teruggaan naar eerdere vragen. Dat is prettig, want soms verwerf je een bepaald inzicht als je wat meer vragen beantwoord hebt. Per toets zie je de score en de voortgang. Hierdoor kun je zelfstandig werken.

Woordenlijst achterin

In *Beter in spelling* gebruiken we zo min mogelijk vaktaal. Maar om woorden als *werkwoord* en *persoonsvorm* kunnen we natuurlijk niet heen. Achter in het boek vind je daarom een lijst met uitleg bij zulke termen. De woorden die achterin verklaard worden, herken je aan deze onderstreping.

Tips en waarschuwingen herken je aan deze opmaak.

Een *sterretje voor een woord geeft aan dat het woord een fout bevat.

Bij de vierde, herziene druk

In deze druk zijn verschillende onderwerpen aangevuld en opgefrist. Je vindt er nu bijvoorbeeld ook een kort overzicht van woorden die vaak verward worden (*grote/grootte, je/jouw*). Aan het eind van het boek is een

register opgenomen, zodat het boek gemakkelijker als naslagwerk te gebruiken is.

Op de website bij het boek, www.beterinspelling.nl, vind je de begintoets, oefentoetsen met feedback op je antwoorden bij elk hoofdstuk en de eindtoets.

Voor docenten: het studentvolgsysteem

Het studentvolgsysteem op de website is een eenvoudig hulpmiddel om de vorderingen van uw studenten te volgen. Meer informatie over het studentvolgsysteem kunt u vinden op: www.beterinspelling.nl.

Welkom op de online omgeving
Beter in spelling (4e druk)

ERIC TIGELAAR

BOOM

BETER IN SPELLING

4e DRUK

- ✓ Oefeningen
- ✓ Toetsen
- ✓ Online boek

Extra voor docenten:

- ✓ Studentvolgsysteem

Meer over dit product >

Inloggen > Registreren >

Natuurlijk blijven opmerkingen en suggesties van harte welkom. Gebruik daarvoor het contactformulier op www.beterinspelling.nl.

De serie *Beter in ...*

Meer inzicht in de regels van de taal

De serie *Beter in ...* onderscheidt zich door een laagdrempelige opzet, met een minimum aan theorie en een maximum aan direct toepasbare regels en voorbeelden. Alle regels én voorbeelden worden helder en systematisch gepresenteerd in overzichtelijke tabellen. Zo leer je sneller en doorzie je gemakkelijker hoe de Nederlandse taal werkt.

Op www.boomhogeronderwijs.nl vind je informatie over andere titels in deze reeks, zoals *Beter in Nederlands* en *Beter rapporteren*.

Voor wie?

De serie *Beter in ...* richt zich op studenten in het hoger onderwijs. Door de systematische en laagdrempelige opzet is het zeer geschikt voor gebruik tijdens de les én voor zelfstudie. Het is een echte praktijkhulp, gebaseerd op de vragen en behoeften in het onderwijs.

Waarom?

Studenten van nu leren anders dan studenten van tien jaar geleden. *Beter in ...* speelt daarop in. Overzichtelijke korte teksten, altijd een praktijkgericht voorbeeld, en de website bij het boek, www.beterinspelling.nl, met oefentoetsen bij alle hoofdstukken en heldere feedback op onjuiste antwoorden.

Oefeningen: in het boek en online

Per onderwerp test je je kennis in korte oefeningen; elk hoofdstuk sluit af met een heldere puntsgewijze samenvatting en afsluitende oefeningen. Op www.beterinspelling.nl vind je een begintoets en eindtoets bij het boek en oefentoetsen bij elk hoofdstuk.

Vraag 3		
Beantwoord op	15 jan. 2018 16:03:54	Duur 4 sec. Score 0 van 1 punten
In welke zin is het werkwoord 'luisteren' goed gespeld?		
☐	Als je goed luistert, hoor je een hoge pieptoon.	✓
☐	Als je goed luisterdt, hoor je een hoge pieptoon.	
☒	Als je goed luisterd, hoor je een hoge pieptoon.	✗
i Helaas. Het goede antwoord is: Als je goed luistert, hoor je een hoge pieptoon. De stam van het werkwoord 'luisteren' is 'luister'. Het onderwerp is 'je'. Als 'je' onderwerp is, moet je een -t na de stam zetten, geen -d.		

Inhoud

1	Werkwoorden	9
1.1	Inhoud van dit hoofdstuk	9
1.2	De persoonsvorm in de tegenwoordige tijd hij loopt	9
1.2.1	Basisregel ik loop, jij loopt, hij loopt	10
1.2.2	Meervoud zij lopen	12
1.2.3	Onregelmatige werkwoorden jij bent, hij heeft	12
1.3	De persoonsvorm in de verleden tijd hij bakte	13
1.3.1	Basisregel hij bakte, hij studeerde	13
1.3.2	Meervoud zij bakten, zij studeerden	14
1.3.3	Valkuil zij kleeedde, wij sportten	14
1.3.4	Sterke (onregelmatige) werkwoorden hij leed, hij sloeg	15
1.4	Het voltooid deelwoord hij heeft betaald	16
1.4.1	Basisregel gelukt, betaald	17
1.4.2	Het voltooid deelwoord als bijvoeglijk naamwoord het betaalde bedrag	18
1.5	De gebiedende wijs word lid	19
1.6	Engelse werkwoorden shoppen, stressen, liken	20
1.6.1	Basisregel ik shop, jij shopt	20
1.6.2	De tegenwoordige tijd jij shopt	20
1.6.3	De verleden tijd en het voltooid deelwoord ik shopte, ik heb geshopt	21
1.7	Werkwoorden met afkortingen sms'en	24
1.8	Samenvatting	24
1.9	Afsluitende oefeningen	25
2	Meervoud	29
2.1	Inhoud van dit hoofdstuk	29
2.2	Basisregel bomen, kachels	29
2.2.1	Dubbele klinker wordt enkele klinker baas, bazen	30
2.2.2	Enkele medeklinker wordt dubbele medeklinker hek, hekken	30
2.3	Meervoud op -en	30
2.3.1	Meervoud met trema ideeën, kopieën	30
2.3.2	Meervoud met s of z huizen, kaarsen	31
2.3.3	Meervoud met f of v fotografen, graven	31
2.3.4	Meervoud met enkele of dubbele medeklinker perziken, luiwammesen	32
2.4	Meervoud op -s	33
2.4.1	Meervoud op -s , zonder apostrof balkons	33
2.4.2	Meervoud op apostrof- s disco's	33
2.5	Kiezen tussen meervoud op -n en op -s	34
2.5.1	Twee meervoudsvormen volgorden, volgordes	34
2.5.2	Woorden uit het Engels baby's	35
2.6	Andere meervouden	36

2.6.1	Woorden uit het Latijn museums, musea	36
2.6.2	Woorden op -man vakmannen, vaklui	37
2.6.3	Bijzondere meervouden eieren, steden	38
2.7	Wel of niet een n? sommige, sommigen	38
2.8	Samenvatting	39
2.9	Afsluitende oefeningen	40
3	Verkleinwoorden	43
3.1	Inhoud van dit hoofdstuk	43
3.2	Basisregel huisje, mensje	43
3.3	Woorden die eindigen op -m boompje	44
3.4	Woorden die eindigen op een klinker koetje, opaatje	44
3.5	Woorden die eindigen op -ing woninkje, zolderingetje	45
3.6	Woorden uit het Frans dinertje, bureautje	46
3.7	Afkortingen en letters a'tje, cd'tje	47
3.8	Samenvatting	47
3.9	Afsluitende oefeningen	48
4	Aan elkaar, los of met een streepje	49
4.1	Inhoud van dit hoofdstuk	49
4.2	Basisregel bedrijventerrein, informatietechnologie	49
4.3	Woorden met een naam erin Schiphol tunnel	50
4.4	Woorden met botsende klinkers erin auto-uitlaat	51
4.5	Woorden met afkortingen en speciale tekens erin QR-code	53
4.6	Overige streepjesregels op-en-top, woon-werkverkeer	54
4.7	Engelse samengestelde woorden in het Nederlands accountmanager	56
4.8	Soms los, soms vast onlinedienst en online dienst	57
4.9	Woorden met er, daar, hier ermee, daarover, hierdoor	58
4.10	Aan elkaar of los: verschil in betekenis ten slotte, tenslotte	59
4.11	Aan elkaar geschreven woorden: veelgemaakte fouten	61
4.12	Samenvatting	61
4.13	Afsluitende oefeningen	62
5	Hoofdletters en kleine letters	65
5.1	Inhoud van dit hoofdstuk	65
5.2	Basisregel Mark Rutte, Vrije Universiteit	65
5.3	Hoofdletter aan het begin van de zin	65
5.4	Voor- en achternamen Jan de Wit	66
5.5	Academische titels drs., mba	68
5.6	Namen van merken en organisaties Apple, Eerste Kamer	68
5.7	Tijdschriften, kranten, boeken Elsevier, De Limburger	69
5.8	Apps, sociale media en afgeleide woorden een powerpoint, twitteren	70
5.9	Landen en plaatsen Zuid-Limburg	71

5.10	Bevolkingsgroepen en talen Nederlander, Frans	72
5.11	Tijdperken, maanden, feestdagen middeleeuwen, mei, Moederdag	73
5.12	Afkortingen pc, H.K.H.	74
5.13	Woorden uit het Duits leitmotiv	75
5.14	Samenvatting	76
5.15	Afsluitende oefeningen	77
6	Leestekens	81
6.1	Inhoud van dit hoofdstuk	81
6.2	De punt .	81
6.3	De komma ,	82
6.4	De puntkomma ;	84
6.5	De dubbele punt :	85
6.6	Vraagteken en uitroepetekens ? !	86
6.7	Het liggend streepje -	87
6.8	Aanhalingstekens ''	88
6.9	Haakjes () []	90
6.10	De schuine streep /	91
6.11	De puntenreeks ...	91
6.12	Accenttekens	92
6.13	Leestekens in opsommingen	93
6.14	Samenvatting	94
6.15	Afsluitende oefeningen	95
7	Overige spellingkwesties	99
7.1	Inhoud van dit hoofdstuk	99
7.2	De tussenletter -n- trappenhuis, gedachtesprong	99
7.3	De tussenletter -s- geluidshinder, Koningsdag	101
7.4	Woorden met c, k en q akkoord, consequent	102
7.5	De apostrof Mischa's fiets, 's ochtends	103
7.6	Voornaamwoorden me/mijn, je/jouw, u/uw	104
7.7	Uitdrukkingen met naamvallen te allen tijde	105
7.8	Getallen, data en bedragen honderd, 100, EUR 100,-	106
7.9	De spellingstruikelblokkenlijst	109
7.10	Samenvatting	112
7.11	Afsluitende oefeningen	113
8	Antwoorden bij de oefeningen	115
9	Belangrijke begrippen	135
	Register	139

1 Werkwoorden

Veel mensen vinden de spelling van werkwoorden lastig. Je komt in allerlei teksten dan ook fouten tegen met *d's* en *t's*:

*De decaan *ondersteund* de studenten. (moet zijn: *ondersteunt*)

*Ik *wordt* moe van die kritiek. (moet zijn: *word*)

De spellingcontrole van de tekstverwerker helpt niet als je deze fouten wilt opsporen. De vormen *ondersteund* en *wordt* komen namelijk wél voor, alleen zijn ze hier niet goed gebruikt. In de ene zin moet je de vorm op een *t* gebruiken, en in een andere zin de vorm op een *d*. Om de goede keuze te maken, moet je de regels kennen.

Gelukkig zijn de regels voor *d's* en *t's* niet zo ingewikkeld als het lijkt. Ken je een paar basisregels, dan kun je ze probleemloos toepassen op alle regelmatige werkwoorden in het Nederlands.

In dit hoofdstuk leer je welke stappen je moet zetten om werkwoorden goed te spellen.

1.1 Inhoud van dit hoofdstuk

- 1.2 De persoonsvorm in de tegenwoordige tijd | *hij loopt*
- 1.3 De persoonsvorm in de verleden tijd | *hij bakte*
- 1.4 Het voltooid deelwoord | *hij heeft betaald*
- 1.5 De gebiedende wijs | *word lid*
- 1.6 Engelse werkwoorden | *shoppen, stressen, saven*
- 1.7 Werkwoorden met afkortingen | *sms'en*

1.2 De persoonsvorm in de tegenwoordige tijd | *hij loopt*

Hieronder lees je hoe je de persoonsvorm schrijft, maar hoe herken je de persoonsvorm in de zin? Het is de vorm van het werkwoord die bij het onderwerp hoort. Is het onderwerp enkelvoud? Dan staat de persoonsvorm ook in het enkelvoud: *het bestuur vergadert*. Is het onderwerp meervoud, dan verandert de persoonsvorm mee: *de bestuursleden vergaderen*. Je vindt de persoonsvorm als je de zin vragend maakt. Dan komt de persoonsvorm vooraan te staan: *Het meisje fietst naar de bioscoop* → *Fietst het meisje naar de bioscoop?*

Je kunt de persoonsvorm ook vinden door een zin die in het enkelvoud staat, in het meervoud te zetten (of andersom). Dan verandert de persoonsvorm: *Het meisje fietst naar de bioscoop* → *De meisjes fietsen naar de bioscoop*.

1.2.1 Basisregel | ik loop, jij loopt, hij loopt

Staat het werkwoord in de tegenwoordige tijd? Dan hoef je je alleen maar af te vragen: schrijf ik een t of niet? Bij ik schrijf je alleen de stam, bij alle andere vormen voeg je een t toe. In dit schema staan de twee mogelijkheden:

Zo vorm je de persoonsvorm van de tegenwoordige tijd	Voorbeelden
Is ik onderwerp? Dan schrijf je alleen de <u>stam</u> .	ik loop ik ondersteun ik werk
Is er een ander onderwerp? Schrijf <u>stam</u> + t.	hij loopt, zij loopt, het loopt, u loopt zij ondersteunt hij werkt

Wat is de stam?

Als je wilt bepalen hoe je het werkwoord vervoegt, moet je in veel gevallen kijken naar de ‘basisvorm’ van het werkwoord: de stam. Je vindt die door van het hele werkwoord -en af te halen: bij *fietsen* is dat *fiets*, bij *werken* is dat *werk*.

Bij sommige werkwoorden krijg je niet meteen een bruikbare vorm als je -en weglaat. De stam van *leven* is *lev*, maar de werkwoordsvorm is (ik) *leef*. Bij zulke werkwoorden passen we een paar uitspraakregels toe op de stam. Dat is nodig om de stap te zetten naar een werkwoordsvorm die je goed kunt uitspreken. Als Nederlands je moedertaal is, pas je die uitspraakregels waarschijnlijk al ‘vanzelf’ toe. Dit zijn die regels:

1. *klaag* wordt *klaag*

Hoor je een lange klinker in het hele werkwoord? Verdubbel dan die klinker in de stam. De stam van *klagen* is *kla*. De [a] in ‘klagen’ is een lange klank, dus als je de stam toepast in een werkwoordsvorm, wordt het *klaag*: ik *klaag*, ik *klaagde*, wij *klaagden*.

2. *reis* wordt *reis*, *lev* wordt *leef*

Eindigt de stam op een z of v? Dan vervang je bij het maken van de verleden tijd de z in de stam door een s, en de v door een f. *Reis* wordt *reis*, *lev* wordt *leef*. In die laatste vorm verandert dus de e in ee (regel 1) en de v in f.

3. *pakk* wordt *pak*

Eindigt de stam op twee medeklinkers? Dan moet je er één weglaten bij het vormen van de verleden tijd. De stam *pakk* wordt *pak*. De juiste vormen zijn dus bijvoorbeeld *ik pak*, *ik pakte*.

Let op als de stam eindigt op *d*

Hierboven zag je dat je bij een tegenwoordige tijd alleen een *t* kunt toevoegen, nooit een *d*. Vormen als **hij werkd* en **zij loopd* zijn dus niet mogelijk; het is *hij werkt*, *zij loopt*.

Toch zijn er persoonsvormen op een *d* mogelijk. Maar dat kan alleen als die *d* al in het werkwoord zit: als de stam eindigt op een *d*, zoals bij *worden*, *vinden*, *melden*. Bij dit soort *d*-werkwoorden blijft de *d* gewoon staan als ik onderwerp is: *ik vind*, *ik word*, *ik meld*.

Verder gaan ook bij *d*-werkwoorden de bovenstaande regels gewoon op. Na de *d* die er al staat, volgt een *t* in bijvoorbeeld *hij wordt*. Dezelfde regels als hierboven, maar nu toegepast op *d*-werkwoorden:

Ook <i>d</i> -werkwoorden volgen dezelfde regels	Voorbeelden
Is <u>ik onderwerp</u> ? Dan schrijf je alleen de stam.	<i>ik vind</i> <i>ik word</i>
Is er een ander <u>onderwerp</u> ? Schrijf stam + <i>t</i> .	<i>jij vindt</i> <i>hij wordt</i>

Bij *d*-werkwoorden kun je niet horen of je een *t* toevoegt: *word* en *wordt* klinken hetzelfde. Dan is er toch een eenvoudige manier om te bepalen wanneer je een *t* schrijft: vergelijk het werkwoord met een vorm van *lopen*. Als je een *t* hoort in een vorm van *lopen*, dan schrijf je die.

Wel of niet een <i>t</i> na de stam?	Voorbeelden
Hoor je geen <i>t</i> in <i>lopen</i> ? Schrijf geen <i>t</i> .	<i>ik loop</i> → <i>ik word</i> <i>ik loop</i> → <i>ik vind</i> <i>ik loop</i> → <i>ik vermeld</i> <i>dan loop ik</i> → <i>dan rijdt ik</i>
Hoor je wél een <i>t</i> in een vorm van <i>lopen</i> ? Schrijf een <i>t</i> .	<i>de chauffeur loopt</i> → <i>de chauffeur rijdt</i> <i>het rapport loopt</i> → <i>het rapport vermeldt</i> <i>de leraar loopt</i> → <i>de leraar vindt</i>

Valkuil | word je of wordt je

Soms staat je na de persoonsvorm: Dan word je ziek. In deze zin is je onderwerp. Dan schrijf je geen t. Maar als je géén onderwerp is, schrijf je wel een t. Bijvoorbeeld: Soms wordt je (= aan jou) van alles beloofd. Hieronder zie je hoe je kunt bepalen of je te maken hebt met een onderwerp.

Persoonsvorm + je: <u>word je of wordt je</u>	Voorbeelden
Is je te vervangen door jij? Schrijf geen t.	Word je/jij ingezet? Dan word je/jij ziek. Hoe vind je/jij deze muziek?
Is je te vervangen door jou/jouw? Schrijf wel een t.	Wordt je (= jou) al een baan aangeboden? Soms wordt je (= jou) van alles beloofd. Soms wordt je (= jouw) broer van alles beloofd.

Als je te vervangen is door jij, dan weet je zeker dat je onderwerp is. Als je te vervangen is door jou of jouw, dan is iets anders dan je onderwerp. Ook bij deze twijfelgevallen kun je weer de vergelijking met een vorm van lopen maken. Het is: dan loop je (zonder t), dus ook: dan word je ziek.

1.2.2 Meervoud | zij lopen

Is het onderwerp een woord in het meervoud? Voorbeelden van een onderwerp in het meervoud: wij, we, jullie, zij, de mensen, de fietsen, de gebouwen. Dan is de persoonsvorm het hele werkwoord.

Zo vorm je het meervoud van de tegenwoordige tijd	Voorbeelden
Staat het <u>onderwerp</u> in het meervoud? Schrijf het <u>hele werkwoord</u> .	wij zoeken, wij lopen, wij ondersteunen jullie zoeken, jullie lopen, jullie ondersteunen zij zoeken, zij lopen, zij ondersteunen

1.2.3 Onregelmatige werkwoorden | jij bent, hij heeft

De werkwoordregels die je hierboven las, gaan over regelmatige werkwoorden. Ze hebben in de tegenwoordige tijd een regelmatige vorm: ik werk, jij werkt, hij werkt, wij werken, jullie werken, zij werken.

Maar er is ook een groep onregelmatige werkwoorden: hebben, kunnen, mogen, willen, zijn, zullen. Die hebben in sommige gevallen een eigen vervoeging, bijvoorbeeld ik ben, jij bent, hij is. Ook hebben heeft een afwijkende vervoeging: het is niet hij hebt, maar hij heeft. Let ook op het werkwoord willen: jij wil en jij wilt zijn beide goed, maar het is hij wil (en niet, zoals je zou kunnen

denken, *hij wilt*). Voor dit soort onregelmatige werkwoorden bestaan geen algemene regels. Hoe je ze vormt, is een kwestie van weten. Bij twijfel kun je de woorden opzoeken in een woordenboek of online: zoek op 'vervoeging onregelmatige werkwoorden', dan vind je onder andere een goed overzicht op Wikipedia.

Oefening 1

Vul de juiste vorm in: de persoonsvorm van de tegenwoordige tijd.

1. Dat onderwerp (boeien) mij niet.
2. U (melden) zich bij de balie.
3. Op deze website (vinden) je de benodigde informatie.
4. Waarom (benijden) jij jouw vriendin?
5. Mijn vader (rijden) een oude Citroën.
6. Hij (lachen) om elke grap.
7. De directeur (werken) keihard voor zijn bedrijf.
8. Waarom (antwoorden) je niet?
9. Hij (huren) een klein appartement.
10. Mijn vader (besteden) veel tijd aan het huishouden.
11. Ik (worden) gevraagd voor een bestuursfunctie.
12. Wanneer (worden) je broer opgeroepen?

1.3 De persoonsvorm in de verleden tijd | *hij bakte*

1.3.1 Basisregel | *hij bakte, hij studeerde*

De verleden tijd van de persoonsvorm maak je door achter de stam *te* of *de* te zetten:

Zo maak je de verleden tijd enkelvoud	Voorbeelden
Staat het <u>onderwerp</u> in het enkelvoud? Schrijf <u>stam</u> + <i>te</i> of <u>stam</u> + <i>de</i> .	ik merkte, ik voetbalde jij/u merkte, jij/u voetbalde hij/zij/het merkte hij/zij/het voetbalde

Wanneer gebruik je nu een verleden tijd met *te* en wanneer met *de*? Vaak kun je dat wel horen: je zult niet snel ik **merkde* schrijven. Maar lastiger is bijvoorbeeld de keuze tussen *hij juichte* en *hij *juichde*. Hoe weet je nu dat *hij juichte* de juiste vorm is? Daarvoor is 't *ex-kofschip* een hulpmiddel. Dat werkt als volgt:

- Neem het hele werkwoord zonder de uitgang *-en*.
- Kijk of de laatste letter voorkomt in 't *ex-kofschip*.
- Schrijf alleen een *t* als dat zo is.

In het onderstaande schema zie je hoe je 't *ex-kofschip* toepast aan de hand van voorbeelden.

Zo kies je tussen <i>de</i> en <i>te</i> in de verleden tijd	Voorbeelden	
Eindigt het <u>werkwoord</u> zonder <i>-en</i> op een van de letters <i>t, x, k, f, s, ch</i> of <i>p</i> ? Schrijf de verleden tijd met een <i>t</i> .	juich	→ hij juichte
	beheers	→ jij beheerste
	fax	→ ik faxte
	let	→ zij lette
Eindigt het <u>werkwoord</u> zonder <i>-en</i> niet op een van de letters <i>t, x, k, f, s, ch</i> of <i>p</i> ? Schrijf de verleden tijd met een <i>d</i> .	verhuiz	→ hij verhuisde
	lev	→ hij leefde
	vrez	→ ik vreesde
	klag	→ ik klaagde

Het volgende zinnetje helpt je om te onthouden hoe de regel van 't *ex-kofschip* precies werkt: 'Op 't *ex-kofschip* schenkt men thee'. Met andere woorden, als 't *ex-kofschip* van toepassing is, staat er een *t* in de werkwoordsuitgang.

1.3.2 Meervoud | *zij bakten, zij studeerden*

Als je de regel voor het enkelvoud van de verleden tijd kent, dan is het meervoud ook gemakkelijk te bepalen. In het meervoud voeg je *ten* of *den* toe aan de stam.

Zo maak je de verleden tijd meervoud	Voorbeelden
Staat het <u>onderwerp</u> in het meervoud? Schrijf <u>stam</u> + <i>ten</i> of <i>den</i> .	wij/jullie/zij merkten wij/jullie/zij voetbalden

Ook hier pas je 't *ex-kofschip* toe om te zien of je een *t* of *d* schrijft. De *k* van *merk* zit in 't *ex-kofschip*, dus de verleden tijd is *merkten*. De *l* van *voetbal* zit niet in 't *ex-kofschip*, dus de verleden tijd is *voetbalden*.

1.3.3 Valkuil | *zij kleedde, wij sportten*

Eindigt het hele werkwoord zonder *-en* op een *d* of een *t*? Denk bijvoorbeeld aan *kleden*, dat zonder *-en* eindigt op een *d*: *kled*. Of aan *sporten*, dat zonder *-en* eindigt op een *t*: *sport*. Ze volgen gewoon de regels voor de verleden tijd: in het enkelvoud voeg je *de* of *te* toe, in het meervoud *den* of *ten*. Maar let bij deze werkwoorden extra goed op: je krijgt een resultaat met *dd* of *tt* erin: de *d* of *t* die er al stond, en de *d* of *t* die je toevoegt. Kijk maar:

Beter in spelling helpt je om je kennis van de spellingregels van het Nederlands op te frissen. In zeven hoofdstukken komen alle belangrijke spellingkwesties aan bod: van werkwoordspelling tot meervouden, van hoofdletters tot interpunctie.

www.beterinspelling.nl

Je start op de website met een begintoets. Met de feedback op deze toets kun je aan de slag met het boek. Elk hoofdstuk in het boek sluit af met een heldere, puntsgewijze samenvatting en afsluitende oefeningen. Op de website vind je oefentoetsen met feedback bij elk hoofdstuk en een uitgebreide eindtoets.

Nieuw en verbeterd in deze vierde druk

In deze druk zijn verschillende onderwerpen aangevuld en opgefrist. Je vindt er nu bijvoorbeeld ook een kort overzicht van woorden die vaak verward worden (grote/grootte, je/jouw) en aan het eind van het boek is een register opgenomen, zodat het boek gemakkelijker als naslagwerk te gebruiken is.

Een echte praktijkhulp

Beter in spelling richt zich op studenten in het hoger onderwijs en is door de systematische opzet zeer geschikt voor gebruik tijdens de les én voor zelfstudie. De combinatie van boek en website maakt dit product tot een echte praktijkhulp, gebaseerd op de vragen die leven in het onderwijs van nu.

Meer inzicht in de regels van de taal

De serie *Beter in ...* onderscheidt zich door een laagdrempelige opzet, met een minimum aan theorie en een maximum aan direct toepasbare regels en voorbeelden. Deze regels en voorbeelden worden helder en systematisch gepresenteerd in tabellen. Zo leer je sneller en doorzie je gemakkelijker hoe de Nederlandse taal werkt.

Eric Tiggeler werkt als tekstschrijver en ontwikkelaar van schrijftrainingen voor het Taalcentrum-VU.

www.beterinspelling.nl
www.boomhogeronderwijs.nl

